

ทิศทางของรัฐบาล
และ
แนวทางการทำงาน/การตั้งงบประมาณ
ของ
สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด
ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และปีต่อไป

สำนักยุทธศาสตร์การเกษตร วิจัยประเมินผล และส่งเสริมกิจการพิเศษ
กันยายน ๒๕๖๐

๑. ทิศทางของรัฐบาล(ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เป็นต้นมา จนถึงอย่างน้อยที่สุด สิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒)

- (๑) เน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง สู่ภูมิภาค/ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
- (๒) ใช้ระบบงบประมาณคู่ขนาน ระหว่างการขอตั้งงบประมาณ โดยหน่วยงานส่วนกลาง (เหมือนในอดีตที่ผ่านมา) ควบคู่กับ การขอตั้งงบประมาณ โดยจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค
- (๓) เน้นการทำงานแบบบูรณาการ (แนวทางพระราชัฐ) และการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ (ตามยุทธศาสตร์/นโยบายรัฐบาล)
- (๔) จัดแบ่งหน่วยงานของรัฐ ตามบทบาทภารกิจเป็น ๓ กลุ่ม (กลุ่มภารกิจงานพื้นฐาน กลุ่มภารกิจงานเชิงบูรณาการ และกลุ่มภารกิจงานเชิงยุทธศาสตร์) โดยมีนโยบายจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในกลุ่มภารกิจงานพื้นฐานเท่าเดิม หรือลดลง แต่จะจัดสรรงบประมาณเพิ่ม ให้กับหน่วยงานในกลุ่มภารกิจงานเชิงบูรณาการและกลุ่มภารกิจงานเชิงยุทธศาสตร์ ตามยุทธศาสตร์/นโยบายรัฐบาล
- (๕) แต่ละหน่วยงาน จะต้องตั้งงบประมาณตามบทบาทภารกิจของตน และให้มีความสอดคล้องกับ
  - ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐-๒๕๗๙)
  - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔)
  - นโยบายรัฐบาล
  - แผนแม่บทต่างๆ
- (๖) นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ข้างต้น จะใช้ผลงาน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณในรอบปีที่ผ่านมา และช่วง ๖-๘ เดือนแรก ของปีงบประมาณปัจจุบัน เป็นหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับแต่ละหน่วยงาน

๒. สถานภาพของสภาเกษตรกรแห่งชาติในปัจจุบัน

ภายใต้กรอบทิศทางที่รัฐบาลกำหนดข้างต้น ประกอบกับสถานภาพของสภาเกษตรกรแห่งชาติในขณะนี้ ซึ่งยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาหารือของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่า สมควรให้สภาเกษตรกรแห่งชาติมีสถานภาพอย่างไรในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยปัจจุบันสภาเกษตรกรแห่งชาติ ต้องตั้งงบประมาณ ผ่าน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (มีสถานะเสมือนเป็นกองหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการขอตั้งงบประมาณของสภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นอย่างมาก

- (๑) ด้วยบทบาทภารกิจทั้งของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่างถูกจัดเป็นหน่วยงานในกลุ่มภารกิจงานพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายจะจัดสรรงบประมาณให้เท่าเดิม หรือลดลง

- (๒) การเป็นเสมือนกองๆ หนึ่ง ในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้การขอตั้งงบประมาณของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ถูกจำกัดด้วยกรอบบทบาทภารกิจ และกรอบวงเงินงบประมาณที่จะได้รับของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่สามารถขอตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน/โครงการต่างๆ ที่อยู่ในกรอบบทบาทภารกิจของสภาเกษตรกรแห่งชาติ หากอยู่นอกเหนือกรอบบทบาทภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๓) นอกจากนี้ การเป็นเสมือนกองๆ หนึ่ง ในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังทำให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ ไม่ได้รับทั้งโอกาสในการชี้แจง และการปรับปรุงคำขอตั้งงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการได้รับจัดสรรงบประมาณให้โดยตรง ด้วยทุกอย่างจะต้องดำเนินการ ผ่าน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นผู้รวบรวมคำขอตั้งงบประมาณของทุกหน่วยงานในสังกัด (รวมถึงคำขอตั้งงบประมาณของสภาเกษตรกรแห่งชาติ) พิจารณาหารือ กำหนดกรอบวงเงินค่าของงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน และสรุปรวมเป็นวงเงินค่าของงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยื่นต่อสำนักงบประมาณ และชี้แจง หารือ ปรับปรุงยอดวงเงินงบประมาณ กับสำนักงบประมาณ จนกระทั่งได้ข้อยุติ ก่อนที่สำนักงบประมาณจะเสนอ ครม. พิจารณาอนุมัติวงเงินงบประมาณเบื้องต้น และเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอนุมัติในขั้นสุดท้าย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น สภาเกษตรกรแห่งชาติ จะมีโอกาสได้รับการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีเพิ่มขึ้นไม่มากนัก

แนวทางแก้ปัญหาอุปสรรค

(๑) ระยะสั้น

- จัดทำคำขอตั้งงบประมาณให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด
- ชี้แจง ทำความเข้าใจ กับผู้เกี่ยวข้อง ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๒) ระยะยาว

- การขอกลับไปอยู่ในสถานภาพเดิม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ของบประมาณผ่านสำนักนายกรัฐมนตรี
- การแก้ พรบ.สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อสามารถตั้งงบประมาณได้เอง

๓. แนวทางการตั้งงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการขอตั้งงบประมาณในระบบคู่ขนาน กล่าวคือ

- (๑) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวบรวมคำขอตั้งงบประมาณจากสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดทั่วประเทศ และหน่วยงานในส่วนกลาง จัดทำเป็นคำขอตั้งงบประมาณของสภาเกษตรกรแห่งชาติ เสนอตั้งงบประมาณตามแนวทางดำเนินการในแบบเดิม ซึ่งจะเริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้นเป็นลำดับ และมีแนวโน้มจะได้รับงบประมาณเพียงเพื่อเป็นเงินเดือนค่าจ้าง รายจ่ายประจำของสำนักงาน และค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ/สภาเกษตรกรจังหวัด คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เท่านั้น

(๒) สำหรับงบประมาณในการขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด จะต้องจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้าน งบประมาณ และอื่นๆ จากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ (ซึ่งจะต้องยึดหลัก “รู้เรา รู้ เขา” จึงจะประสบผลสำเร็จ) อาทิ

- กรม และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
- จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค
- อบต./อบจ.
- ฯลฯ

มาตรการรองรับ

- การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ในด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ
- การเสริมสร้างความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ

๔. แนวทางการทำงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และปีต่อไป

๔.๑ หลักยึดที่สำคัญ

- (๑) ขอให้มั่นนำ หลักการทรงงาน ในองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ที่ว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”
- (๒) โดยพึงตระหนักว่า กลไกที่เป็นหัวใจในการทำงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ อยู่ที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และกลไกที่เป็นหัวใจในการทำงานของสภาเกษตรกรจังหวัด อยู่ที่พื้นที่ (หมู่บ้าน/ตำบล) ซึ่งได้มีการขึ้นทะเบียนกลุ่ม/องค์กรเกษตรไว้ มีการตั้งผู้ประสานงานเครือข่ายสภาตำบลไว้ จะเป็นกลไกสำคัญสำหรับการทำงานในพื้นที่ ต้องพัฒนาต่อยอด และใช้ให้เกิดประโยชน์
- (๓) พึงระลึกว่า สภาเกษตรกรแห่งชาติ/สภาเกษตรกรจังหวัด มีบทบาทภารกิจที่สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่
  - การให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริม พัฒนา แก้ปัญหาของเกษตรกร และภาคเกษตรกรรม
  - การประสานงาน บูรณาการภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งที่อยู่ภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนถึงองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนา แก้ปัญหาของเกษตรกร และภาคเกษตรกรรม
  - การสนับสนุนการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร
  - การจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม
- (๔) ทั้งนี้ “การส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรในหมู่บ้าน/ตำบลต่างๆ ริเริ่ม รวมกลุ่ม ร่วมคิดวิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคที่ตนประสบ และคิดหาแนวทางแก้ปัญหาอุปสรรคดังกล่าว รวมทั้งลงมือขับเคลื่อน การพัฒนา แก้ปัญหาของตน ด้วยตนเอง” จะเป็นบทบาทภารกิจพื้นฐานที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด สมควรจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการดังกล่าวขึ้นในทุกหมู่บ้าน/ตำบล ซึ่งก็คือ “การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล” นั่นเอง
- (๕) สร้างการเชื่อมโยง ต่อเนื่อง ระหว่างงาน/โครงการต่างๆ ในแต่ละปี และกับงาน/โครงการในปีที่ ผ่านๆ มา (ดูแผนภาพการสร้างการเชื่อมโยงในการทำงาน)

๔.๒ งาน/โครงการสำคัญ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ภายใต้หลักยึดในการทำงานข้างต้น จะมีแผนงาน/โครงการที่สำคัญๆ ที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ดังนี้

๑. แผนงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร จะประกอบด้วยโครงการที่สำคัญๆ ได้แก่

(๑) โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล

แนวทางดำเนินการ

- เป้าหมาย ๑ อำเภอ ๑ ตำบล
- โดยจะต้องวางแผนกำหนดรายชื่อตำบลเป้าหมายตั้งแต่ต้นปี เพื่อสามารถบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่าย ทั้งในด้านการวางแผนงบประมาณ และการทำงาน

(๒) โครงการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลด้านต่างๆ อาทิ

- ด้านการแก้ปัญหาราคาสินค้าไม่มีเสถียรภาพ เช่น การพัฒนาเป็น SME เกษตร ซึ่งจะต้องวางแผนกำหนดรายชื่อกลุ่ม/องค์กรเป้าหมายตั้งแต่ต้นปีเช่นกัน เพื่อสามารถบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่าย ทั้งในด้านการวางแผนงบประมาณ และการทำงาน
- ด้านการลดต้นทุนการผลิต/การเพิ่มคุณภาพความปลอดภัยผลผลิต/การเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจดำเนินการโดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการศึกษาวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร สู่เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร
- ด้านการแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร
- ด้านการแก้ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ด้านการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน
- ด้าน.....

(๓) งานการพัฒนาฐานข้อมูล เช่น การพัฒนาศูนย์ข้อมูลชุมชน

๒. แผนงาน ประสานงานการพัฒนาและแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรแบบบูรณาการ

(๑) งานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเกษตร

(๒) งานบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการศึกษาวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร สู่เกษตรกร

(๓) .....

.....